Výskyt ptáků na Zámeckém rybníku v Chropyni

Birds of the Chropyně Zámecký fishpond

Jiří Šírek

Tržní náměstí 63, 752 01 Kojetín, Česká republika, e-mail: jirka.sirek@seznam.cz

Šírek J. 2021: Výskyt ptáků na Zámeckém rybníku v Chropyni. / *Birds of the Chropyně Zámecký fishpond*. Zprávy MOS 78: 27–37

Pravidelný ornitologický průzkum zde probíhal v letech 1980–2020. Práce také shrnuje publikované i nepublikované údaje o výskytu ptáků na lokalitě od konce 19. století. Rybník je cennou lokalitou z pohledu hnízdění významných druhů v regionálním i celorepublikovém kontextu. Od roku 2017 zde pravidelně hnízdí jeden pár labutě zpěvné (*Cygnus cygnus*), jedná se o jediné hnízdiště v Česku. Lokalita je zřejmě posledním hnízdištěm potápky černokrké (*Podiceps nigricollis*) na střední Moravě a je jedním z mála hnízdišť zrzohlávky rudozobé (*Netta rufina*) mimo jižní Moravu. Významná je kolonie racka chechtavého (*Larus ridibundus*), jedna z největších na Moravě i v ČR. Mezi pravidelně hnízdící druhy patří potápka malá (*Tachybaptus ruficollis*), bukáček malý (*Ixobrychus minutus*) a rákosník velký (*Acrocephalus arundinaceus*). Lokalita je i významnou tahovou zastávkou.

*The article summarizes the occurrence of 147 bird species in Zámecký (Chateau) fishpond (district Kroměříž, Central Moravia, Czech Republic). Regular monitoring run here between 1980–2020. All published and unpublished data since the end of 19th century are included. The fishpond is an important locality from the view of breeding birds both in regional and country context. Since 2017 one pair of Whooper Swan (*Cygnus cygnus*) breeds here; this is the only breeding place of this species in the history of Czechia. Zámecký fishpond is also the only breeding place of Black-necked Grebe (*Podiceps nigricollis*) in Central Moravia and one of very few breeding places of Red-crested Pochard (*Netta rufina*) outside Southern Moravia. The colony of Black-headed Gull (*Larus ridibundus*) is one of the biggest in the whole Czechia. Little Grebe (*Tachybaptus ruficollis*), Little Bittern (*Ixobrychus minutus*) and Great Reed Warbler (*Acrocephalus arundinaceus*) are another regularly breeding species. Zámecký fishpond belongs also to important migratory stopovers.*

Keywords: birds species, Zámecký fishpond, Chropyně

Úvod

V následujícím přehledu jsou uvedeny všechny druhy ptáků, které byly zastiženy na lokalitě Zámecký rybník u Chropyně (čtverec mapovací sítě 6670; GPS 49,3543556N, 17,3699694E). Veškeré údaje jsem získal při ornitologickém výzkumu lokality prováděném od roku 1980 do 31. 12. 2020. Uvedeny jsou i některé údaje jiných ornitologů (jméno za údajem), příp. starší významná data potvrzující význam této lokality v rámci Moravy.

Přehled je rozdělen do dvou částí – v prvé části jsou uvedeny druhy ptáků vázaných svým životem na porosty a vodní hladinu rybníka, které zde hnízdí, příp. se zastavují na tahu, či využívají rybník ke sběru potravy.

Ve druhé části je uveden přehled druhů zalétlých sem z okolí a nijak výrazně nevázaných svou biologií k ekosystému rybníka. Jedná se především o zálety druhů z okolních zahrad, lužního lesa nebo intravilánu města Chropyně.

Kompletně dosud lokalita nebyla z ornitologického hlediska zpracována. Patrně nejúplnější přehled je uveden v práci KOČVARY (2007), jehož ornitologická část byla sestavena autorem této práce.

Přírodní poměry a popis lokality

Národní přírodní památka Zámecký rybník je tvořena rybníkem s uměle vytvořeným ostrůvkem, rákosinami o ploše cca 1,62 ha a pobřežními porosty. Součástí chráněného území je také pravidelně kosená kulturní louka v severovýchodní části přiléhající k rybníku.

Lokalita se nachází v Hornomoravském úvalu, v inundační lužní oblasti nivy řeky Moravy na jihovýchodním okraji města Chropyně v blízkosti silnice z Chropyně do Kroměříže. Nadmořská výška je 191 m n. m. Rybník je obklopen zástavbou se zahradami a parkem se zámkem, k jižnímu okraji přiléhá zahrádkářská kolonie. Celková výměra činí 24,0905 ha.

Umělý ostrov vznikl vyhrnutím zeminy v roce 1966 a má plochu cca 0,2 ha, leží zhruba uprostřed rybníka a je porostlý keři bezu černého *(Sambucus nigra)*, trnovníkem akátem *(Robinia pseudoacacia)* a rákosem obecným *(Phragmites australis)* s holými plochami, sloužícími jako hnízdní biotop racka chechtavého a racka černohlavého *(Larus melanocephalus)*. Na hladinu rybníka byl v roce 2016 instalován umělý plovoucí ostrůvek, určený pro hnízdění rybáků obecných *(Sterna hirundo)*, ti zde však dosud nehnízdí.

Rezervace byla zřízena výnosem Ministerstva kultury ČSR ze dne 4. 5. 1954, č. 35431/54, je tedy nejstarší rezervací na Kroměřížsku.

Předmětem ochrany je rybník s výskytem silně ohrožené kotvice plovoucí (*Trapa natans*), jde o jednu z nejbohatších lokalit s výskytem tohoto druhu na Moravě, z ornitologického hlediska měla pro vyhlášení ochrany zásadní důvod početná kolonie racka chechtavého.

Rybník leží na okraji Středomoravské nivy, je průtočný, napájený stružkou z mlýnského náhonu Malé Bečvy.

Rybník je zčásti lemován skupinami stromů a keřů, z nichž dominuje topol kanadský (*Populus × canadensis*) a olše lepkavá (*Alnus glutinosa*). Vtroušena je vrba bílá (*Salix alba*), ojediněle topol bílý (*Populus alba*). Velmi významný je výskyt několika jedinců topolu černého (*Populus nigra*), dále se vyskytuje topol osika (*Populus tremula*), jasan ztepilý (*Fraxinus excelsior*), jilm vaz (*Ulmus laevis*), lípa srdčitá (*Tilia cordata*). V keřovém patru je nejčastější ptačí zob obecný (*Ligustrum vulgare*). (Coufalík 1983, Láznička 1989).

Přehled druhů ptáků zjištěných na lokalitě

Přehled druhů biologicky vázaných k ekosystému rybníka.

Labuť velká, *Cygnus olor*

Poprvé bylo zjištěno hnízdění v období mapování hnízdního výskytu již v polovině 70. let 20. století (Martiško et al. 1994). Od roku 1982 hnízdí nepravidelně 1 pár. V roce 2007 vyhnízdily 2 páry, které vodily 5 a 5 pull., v roce 2008 1pár vodil 3 pull. V jarním a letním období se často zdržuje až 70 nehnízdících ptáků. Od roku 2010 hnízdila následovně: 2010 – 1 pár a 5 pull., 2011 – 1 pár a 5 pull., 2012 – 1 pár a 7 pull. Od tohoto roku již nehnízdí, navíc byli ptáci z lokality vytlačováni labutí zpěvnou, zejména v době jejího hnízdění v letech 2017–2020. V zimním období se zdržovalo maximálně 120 ex v zimě 1988/89. Absolutně nejvyšší počet labutí na lokalitě byl zjištěn v období 25. 10. – 16. 11. 1999, kdy bylo napočítáno 165 ex.

Labuť zpěvná, *Cygnus cygnus*

Čtyřikrát hnízdila, jde o jediná hnízdění z území České republiky. Poprvé byla zjištěna ad. F 8. 9. 2005. V roce 2017 se na rybníku usadil se F i M, vytvořili pár, který vodil 4 pull., z nich 1 přežilo, v roce 2018 hnízdili znovu a vodili 4 pull., všechna zmizela, v roce 2019 nepřežilo žádné mládě ze 4 pull., v roce 2020 vodili 2 pull., ta opět zmizela, navíc se ztratil i M a zůstala jen F označená žlutým krčním límcem 7R42. Blíže k hnízdění 2017 a 2018 a k výskytu v ČR uvádí ŠÍREK (2018), k prvému hnízdění v roce 2017 také ŠAFRÁNEK (2017).

Labuť černá, *Cygnus atratus*

Od 10. do 29. 2. 2008 se zdržoval 1 ad. M, uprchlík ze soukromého chovu v Čeladné, okres Frýdek-Místek (ŠAFRÁNEK ET AL. 2009).

Berneška bělolící, *Branta leucopsis*

Historický výskyt: 20. 9. 1919 byl střelen 1 ex. (HACHLER 1959).

Husice liščí, *Tadorna tadorna*

Vzácně pozorována na jarním tahu: 24. 3. 2011 – 1 ex., 26. 4. 2013 – 1F, 23. 4. 2020 – 2 ex.

Husice nilská, *Alopochen aegyptiaca*

Poprvé zjištěna 14. 4. 2012 – 1 ex., J. Šafránek, poté 26. 4. – 1 ex., dále zjištěna 30. 6. 2016 – 1 ex., V. Dobeš. V roce 2018 se zdržoval 1 pár až 3 ex. na umělém ostrůvku. V roce 2019 1 pár zahnízdil na uměle vytvořeném plovoucím ostrůvku, 7. 5. byl pozorován pár s 3 pull., ten se pak jen s 1 pull. přesunul na rybník Hejtman. V roce 2020 vyhnízdil 1 pár, který vodil 7 pull., ke kterým se na čas přidalo i mládě labutě zpěvné, posléze se ale ztratilo, přičemž všechna mláďata husic nilských byla vyvedena.

Husa velká, *Anser anser*

Vzácně se zdrží na tahu: 27. 3. 1980 – 1 ex. a 30. 10. 2004 – 1 ex., od roku 2013 zjišťována častěji, patrně díky vzniklé hnízdní i nehnízdní populaci v Tovačově a na Bašňově u Střížovic, okres KM. Zjištěna celkem 10 ×, od 1. 3. do 31. 10. (3 × v III., 3 × v IV., 1 × v V., a po 1 záznamu v VIII., IX., X.)

Husa polní/tundrová, *Anser fabalis/serrirostris*

Výjimečně se zastaví na tahu: 18. 10. 1996 – 4 ex.

Husa běločelá, *Anser albifrons*

Vzácně na jarním tahu: 13. 4. 2013 pozorován 1 imm. pták.

Kachna divoká, *Anas platyrhynchos*

Pravidelně hnízdící druh, vyskytující se po celý rok vyjma extrémních zim, kdy celý rybník silně zamrzne. Hnízdí pravidelně 2 – 5 párů. Maximálně se vyskytlo 27. 12. 1988 350 ex. a 15. 1. 1989 – 650 ex. Pravidelně se zdržuje okolo 50 ex.

Kopřivka obecná, *Mareca strepera*

V současnosti nepravidelně na tahu. Na jaře zjištěna mezi 25. 2. – 15. 5. v počtu do 8 ex., na podzim 1 × v VIII., 1 × v IX. a 3 × v X. do 3 ex. Letní výskyt 12. 6. 2011 – 5 ex., 7. a 13. 6. 2020 – 1 pár. V hnízdní době v 80. letech minulého století pozorována, ale hnízdění neprokázáno, I. Růžička.

Lžičák pestrý, *Spatula clypeata*

Pravidelně v malém počtu protahující druh. Na jarním tahu zjištěn od 11. 3. do 15. 5. v počtu do 10 ex., max. 21. 4. 2012 – 14 ex. Na podzimním tahu je vzácnější, pozorován pětkrát mezi 22. 8. a 18. 11. v počtu do 4 ex., max. 28. 8. 2011 – 9 ex., J. Šafránek, 28. 8. 1952 zjistil 10 ex. Kozák, in litt. Pozorování v hnízdní době, udávaná I. Růžičkou v 80. letech minulého století, neznamenají prokázání hnízdění, totéž platí pro záznam z 11. 6. 2017 – 2M, V. Danzmajer.

Hvízdák eurasijský, *Mareca penelope*

Vzácně pozorován na tahu, na jaře poprvé již 11. 2. 2018 – 2 ex., maxima 24. 3. 2003 a 10. 3. 2017– 25 ex., 1. 4. 2007 – 5 ex., 28. 4. 2012 – 1 pár, Objevuje se většinou jednotlivě nebo do 7 ex., na podzim vzácnější s maximy – 25. 10. 1999 – 3 ex., 28. 10. 2020 – 11 ex., J. Chytil.

Čírka modrá, *Spatula querquedula*

Téměř pravidelně pozorována na jarním tahu mezi 10. 3. až koncem května v počtu do 7 ex. V hnízdní době v roce 1983 pozorován 1 pár, hnízdění nebylo prokázáno. Na podzim zjištěna 15. 7. 1953 – několik ex., Kozák in litt., 12. 9. 2009 – 2 ex..

Čírka obecná, *Anas crecca*

Na přelomu 19. a 20. století ji udává Janda (*1906*) jako běžně hnízdící, nejběžnější druh kachny. V posledních letech je však vzácná a byla pozorována od roku 1995 do roku 2010 celkem 7 ×, z toho jen vzácně na jaře: 1. 4. 2007 – 7 ex a 8. 3. 2009 – 4 ex. Na podzim mezi 11. 7. – 25. 10. s maximem 22 ex. dne 12. 9. 1995. Od roku 2010 zjišťována častěji, jarní tah v III. – IV. je slabý, pozorováno do 7 ex., poprvé zjištěna již 19. 2. 2020 – 6 ex., podzimní tah začíná v VII.: 18. 7. 2017 – 5 ex. a trvá až do konce XI: 30. 11. 2014 – 6 ex., maximálně pozorováno 28. 8. 2011 – 124 ex., J. Šafránek.

Ostralka štíhlá, *Anas acuta*

Vzácně na jarním tahu: 1. 4. 2014 – 1 pár, R. Holiš, 24. 3. 2015 – 3M, 27. 4. 2019 – 3 ex. (2M, 1F), D. Štěpánek, 1. 5. 2019 – 1M, V. Danzmajer aj.

Kachnička mandarinská, *Aix galericulata*

Vzácně se objevující druh, poprvé v roce 2014: 28. 2. – 1M. Další pozorování: 20. 3. 2019 – 1 pár, 9. a 27. 3. 2020 – 1 pár, 25. 12. 2020 – 1 pár, vše D. Štěpánek. Je otázkou, zda na tento výskyt nemá vliv chov v nedaleké Podzámecké zahradě v Kroměříži.

Zrzohlávka rudozobá, *Netta rufina*

Druh, objevující se až od roku 2009, poprvé 23. 4. – 29. 5. 2009 – 1M, dále 12. 7. – 4. 8. 2009 – 2–3F/juv. 26. 4. – 15. 5. 2010 – 1–2 M, 1F. V roce 2011 pozorováno od 18. 4. do 6. 5. – 3–8 ex., 22. 5. – 11. 6. vodila 1F 3 pull. Od roku 2011 pravidelně hnízdí v počtu 1–3 páry, podle jednotlivých let: 2011 – 1 pár a 3 pull., 2012 – 1 pár a 3 pull., 2013 – 1 pár a 5 pull., 2014 – 1 pár a 3 pull., 2015 – 1 pár a 8 pull., 2016 – 1 pár a 5 pull., 2017 – 1 pár a 3 pull., 2018 – 3F vodí 18 pull., 2019 – 2F vodí 10 pull., 2020 – 2F vodí 5 a 1 pull. Maxima jsou z 3. 4. 2018 – 13 ex., J. Šafránek a 7. 5. 2019 – 7 párů, P. Pavlík.

Polák velký, *Aythya ferina*

Pravidelně hnízdící druh. Hnízdí každoročně 2–5 párů. Na jaře probíhá poměrně silný tah, kdy se vyskytuje průměrně 50–90 ex., hlavně ve IV., maximum 11. 4. 2002 – 120 ex., přílet 14. 2. 2016. Na podzim a v zimě se vyskytují jen jedinci nebo skupinky do 3 ptáků.

Hnízdění od roku 2013: 2013, 1F a 3 pull., 2015, 1F a 2 pull., 2016, 3F a 16 pull., 2017, 3F a 15 pull., 2018, 3F a 10 pull., 2019, 3–4F s 14 pull., 2020, 2F se 7 pull.

Polák chocholačka, *Aythya fuligula*

Poprvé zaznamenal 1M dne 13. 5. 1957 Kozák, in litt. Pravidelně hnízdící druh do roku 2010. Hnízdil v počtu 2, 3 páry. Na jaře táhnou desítky ptáků s maximem 11. 4. 2002, 130 ex. Přílet 20. 2. 2016, 2 ex. Na podzim se vyskytují jen ojedinělí ptáci nebo skupinky do 5 ex., maximum 10. 12. 2016, 36 ex. Od roku 2010 ubývají i počty ptáků na jarním tahu, maximálně 30 – 40 ex. V roce 2020 maximum v III. 7 ex., 3. 5., 2 ex. a 13. 6., 1 ex.

Polák malý, *Aythya nyroca*

Vzácně na tahu: 18. 5. 1963, 1 ex., V. Kozák, 15. 12. 1997 – 1 ex., 6. 9. 2006 – 2 ex., 26. 3. 2012, 1M.

V letech 2016, 2018 a 2019 byl zaznamenán výskyt 1 – 2 ex. v hnízdní době, hnízdění ale nebylo zjištěno: 2016: 19. 6. – 1. 7. – 1 pár a 1ex., 2018: 1. 5. – 1 ex., 2019: 19. 5. – 15. 6. – 1 pár, příp. 1 ex., J. Šírek, J. Šafránek, V. Danzmajer aj.

Polák kaholka, *Aythya marila*

Výjimečný host: 3. 5. 1982 pozorován 1 M.

Turpan hnědý, *Melanitta fusca*

Výjimečný host: 14. 11. 1994 pozorováno hejno 10 ex.

Hohol severní, *Bucephala clangula*

Vzácně pozorován v zimním období: 15. 12. 1997 – 4 ex. a 15. 1. 1998 – 6 ex., v posledních letech častější: 28. 2. 2014 – 3 ex., J. Šírek, ve III. pozorován 8 ×, 20. 4. a 3. 5. 2015 – 1M, J. Šírek, R. Holiš aj., 3. 10. 2020 – 3 ex., 10. 10. 2020 – 1 ex., J. Šafránek aj.

Zahradník (*1888*) uvádí zástřel kolem roku 1888.

Morčák velký, *Mergus merganser*

Objevuje se až v posledních letech, poprvé 16. 5. 2009, 4M, J. Šírek, poté již jen v zimním období: 18. 1. 2014, 1F, 16. 2. 2014, 4 ex., 29. 3. 2016, 1M, 3. 3. 2017, 1 pár, 9. 12. 2018, 1 ex., 16. 12. 2019, 3 ex., 27. 2. a 2. – 3. 3. 2019, 1 pár, pak 11 ex., D. Štěpánek, 12. 2. 2020, 1 pár.

Morčák prostřední, *Mergus serrator*

Výjimečně na jarním tahu: 29. 3. 2012, 1 pár, R. Holiš

Potápka roháč, *Podiceps cristatus*

Pravidelně hnízdící druh. Od roku 1980 do r. 2003 hnízdily každoročně 1 – 3 páry, v r. 2003 5 – 7 párů, 2004 7 párů, 2006 2 páry a 2007 zatímní zjištěné maximum – 8 párů. Nejvíce bylo pozorováno pohromadě 28 ex. dne 12. 8. 2007. V letech 2010 – 2020 se vyskytovalo většinou 5 – 12 ex., prokázáno bylo hnízdění 1–3 párů, jednou dokonce 7 párů (2010 – 2 páry, 2011- 2 páry, 2012 – 3 páry, 2013 – 4 páry, asi nevyhnízdily, 2014 – 1 pár, 2015 – 7 párů, zjištěno 14 juv, 2016 – 2 – 3 páry, 2017 – 1 pár, další 2 neúspěšně hnízdily, 2018 – 1 pár, 2019 – 4 páry, bez mláďat, 2020 – 2 páry, bez mláďat.

Zajímavostí je extrémně pozdní hnízdění v roce 2006, kdy v srpnu bylo zjištěno sezení na vejcích, během X. až počátku XI. vodil 1 ad. 3 pull, ze kterých zůstal 1 pull., zjištěný naposled 17. 11. 2006

Druh zde hnízdil i v minulosti: hnízdění 5 párů v roce 1922 udává Čapek (1930) a 1 páru v roce 1958 Kozák (in litt.).

Potápka černokrká, *Podiceps nigricollis*

Hnízdící druh, v minulém období byla patrně hojnější, Ginter (1963) udává hnízdění 10 párů. V roce 1983 hnízdilo 15 párů, poté populace klesala a oscilovala na úrovni 3–6 párů. V roce 1998 hnízdilo 10 párů a po roce 2000 se populace udržovala na stavech 2 – 5 párů, v letech 2006 a 2007 hnízdilo 5 párů, 2009 3 páry vodily po 2 pull. V roce 2010 pozorován 1 pár s 1 pull. a počátkem VII. 4 ad. a 3 juv., 2015: 2 páry hnízdí, 2016: 2 páry hnízdí, 2017: 1–2 páry hnízdí, 2018: 1–2 páry, mláďata nezjištěna, 2019: 2 páry bez mláďat, 2020: 1 pár s 1pull. První přílet zaznamenán 13. 3. 2014, odlet 13. 10. 1998, maximálně pozorováno 22 ex. na jarním tahu – 20. 4. 1998 a 29. 4. 2000. Po roce 2000 se snížily i počty protahujících ptáků: 13. 4. 2013 – 12 ex., 4. 4. 2014 – 14 ex., 20. 4. 2015 – 12 ex.

Historický údaj o hnízdění 1 páru v roce 1922 uvádí Čapek (1930).

Potápka rudokrká, *Podiceps grisegena*

Vzácně zastižena na tahu: 2. 5. 1983 – 1 ex., I. Růžička, 9. 4. 2010 – 1 ex., J. Novák, 14. 4. 2012 – 1 ex., J. Šírek, 14. 8. 2013 – 1 ex., A. Goebel, 11. 4. 2020 – 1 ex., B. Petřík.

Potápka žlutorohá, *Podiceps auritus*

Výjimečný host na tahu: 11. – 12. 5. 2007 pozorován 1 ad. ve svatebním šatu, J. Šírek, J. Šafránek.

Potápka malá, *Tachybaptus ruficollis*

Pravidelně hnízdící druh. Téměř každoročně je prokázáno hnízdění 2 párů, maximum 5 párů v roce 1993. V roce 2007 hnízdily 2 páry. První přílet zaznamenán 10. 3. 1998, odlet závisí na zámrzu hladiny, maxima ptáků, zřejmě vyhnízdivších rodin, doplněných případnými migranty jsou z VIII. a IX. – 23. 9. 2002 – 10 ex. a 19. 8. 2006 – 10 ex. V letech 2010 – 2020 hnízdily pravidelně 1–2 páry, maxima protahujících se snižují: 28. 10. 2020 zjištěno 7 ex.

Volavka popelavá, *Ardea cinerea*

Pravidelně zalétala lovit z nedaleké kolonie v Zástudánčí u Lobodic v období III. – VIII. v počtu 1 – 3 ex. do roku 2008. Po zániku kolonie se objevují jednotliví ptáci a dvojice. Maxima jsou zjišťována v době výlovů: 29. 10. 2006 – 30 ex., 18. – 22. 10. 2017 – 35 ex.

Volavka červená, *Ardea purpurea*

Výjimečně zjištěna na tahu. V květnu 1861 střelen 1 ex. (Kašpar 1889), na podzim 1886 střelen 1 ex. (Zahradník 1888). Od té doby nezaznamenána.

Volavka bílá, *Egretta alba*

Dříve vzácný host: 20. 8. 2006 pozorován 1 ex. a 29. 10. 2006 2 ex. mezi volavkami popelavými při výlovu rybníka, 25. 3. 2009 – 7 ex. přelétá. Po roce 2010 častější, zjištěna i v zimě: 25. 2. 2016 -7 ex., a 22. 12. 2016 – 25 ex., objeví se také v hnízdní době: 3. 5. 2015 – 1 ex., 7. 5. 2016 – 1 ex., 7. 6. 2020 – 1 ex., 14. 7. 2017 – 1 ex. Maximální počty jsou z období vypuštění rybníka, a to jak na jaře: 6. 3. 2019 – 81 ex., za dva dny již jen 4 ptáci!, tak i na podzim: 22. 10. 2017 – 30 ex., J. Šírek, 11. 10. 2019 – 86 ex., K. Čihák.

Čáp bílý, *Ciconia ciconia*

Na komíně blízké budovy základní školy hnízdil 1 pár od roku 1986, naposled 2006, v letech 2007 – 2008 však již bez vyvedení mláďat. Po odstranění hnízda byla na komín instalována umělá podložka, zcela bez zájmu čápů. Občas je pozorován na přeletu: 29. 3. 2008 – 1 ex., 15. 4. 2012 – 1 ex., 22. 5. 2019 – 4 ex.

Bukač velký, *Botaurus stellaris*

Výjimečný host: 11. 9. 2015 pozorován 1 ex., M. Frencl.

Historický údaj o nejistém hnízdění před rokem 1930 uvádí Čapek (1930).

Bukáček malý, *Ixobrychus minutus*

Hnízdící druh. Poprvé bylo hnízdění prokázáno v roce 1984, I. Růžička. Pozorování ptáků v hnízdní době v roce 1993, 1994, 1996 a 2007 potvrzují, že bukáčci na rybníku hnízdili v 1 páru. Další výskyty byly zaznamenány pravidelně každoročně v letech 2008–2020, kdy se po celou hnízdní dobu zdržoval 1 pár, někdy i další ad. ptáci. První přílet byl zaznamenán 23. 4. 2018, ptáci mizí koncem VIII.

Čapek (*1930*) udává hnízdění před rokem 1930.

Kvakoš noční, *Nycticorax nycticorax*

Pozorován pravidelně až po roce 2015, před tím jen výjimečně: 5. 7. 2010 – 1 imm., 28. 8. 2011 – 1 juv., J. Šafránek. Od roku 2015 byl zjištěn přílet 30. 4. 2017, 3 × byl pozorován v V., 6 × v VI., 13 ×

v VIII., 6 × v IX. Naposled ještě 22. a 25. 10. 2018, D. Štěpánek.

Ibis hnědý, *Plegadis falcinellus*

Historický výskyt: v létě asi v roce 1860 přiletělo na rybník 40 ex. těchto ptáků, z nichž byl 1 M střelen (Kašpar 1889).

Kormorán velký, *Phalacrocorax carbo*

V posledních letech (od roku 1995) se nepravidelně objevuje v období III. a VIII.–XII. Jednotliví ptáci nebo malé skupinky zalétají lovit z početné populace vyskytující se na okolních vodách (řeka Morava, Tovačovské rybníky). Maximum pozorovaných ptáků je z 18. 11. 2018 – 25 ex.

Orlovec říční, *Pandion haliaetus*

Nepravidelně na jarním tahu, poprvé 25. 3. 2009, 31. 3. – 1. 4. 2018, obě J. Šírek, dále 17. 4. 2012, J. Šafránek, 27. 4. 2019, 22. 5. 2018, obě Z. Němeček, na podzim 21. 8. 2018, D. Štěpánek, vždy 1 ex.

Moták pochop, *Circus aeruginosus*

V letech 1993, 1994 a 1998 byl v období III.-IV. pozorován 1 M příp. 1F při hledání potravy nad rybníkem. V roce 2001 stavěl 1 pár hnízdo v rozsáhlé rákosině v severní části rybníka. Osud hnízda je nejistý, později již nebyli ad. ani juv. ptáci zjištěni. V roce 2009 hnízdil 1 pár, 2010 1 pár s 1 juv., 2011 1 pár s 1 juv., 2013 – 2016 hnízdní výskyt 1 páru, ale hnízdění neprokázáno, 2018 – 1 pár s 2 juv., 2019 – 2 páry hnízdí, 2020 – 1 pár hnízdí.

Zahradník (*1888*) udává výskyt z lokality, o hnízdění stejně jako Čapek (*1930*) nic neví. Janda (*1906*) udává v letech 1893 – 1905 pravidelný výskyt v pozdním létě.

Slípka zelenonohá, *Gallinula chloropus*

Pravidelně hnízdící druh, každoročně zjištěno hnízdění alespoň jednoho páru, v roce 1991 pak 4 páry. V období VIII. – IX. dochází ke kumulaci ptáků vyhnízdících na lokalitě a jsou snáze zjistitelní – počty v tomto období dosahují až 15 ex. (20. 8. – 6. 9. 2006), Kozák, in litt zaznamenal 28. 8. 1952 20 ex. V posledních letech, od roku 2015 hnízdí 2–3 páry.

Lyska černá, *Fulica atra*

Pravidelně hnízdící druh. Každoročně okolo 20 párů, v roce 1993 zjištěno 22 párů a tento počet se udržoval víceméně na stejné úrovni do roku 2010. Od této doby poklesl počet párů na 2–4, v jednotlivých letech: 2015 – 4 páry a 15 juv., 2017 – 3 páry a 5 pull., 2019 – 3 páry a 3 pull., 2020 – 1–2 páry a 5 pull., celkem max. 16 ex. Maximální počty v tomto období poklesly také: 16. 3. 2013 – 70 ex., 21. 5. 2015 – 90 ex., 3. 7. 2016 – 75 ex., 23. 8. 2017 – 92 ex. Po hnízdění dochází k nárůstu počtu ptáků. Maximálně bylo zjištěno 24. 9. 2007 – 150 ex. a 3. 10. 1998 – 220 ex.

Čapek (*1930*) udává hnízdění několika párů před rokem 1922.

Chřástal vodní, *Rallus aquaticus*

Vzácně zjištěn 12. 8. 2007 – 1 ex. V posledních letech, od roku 2015 je zjišťován častěji: 25. 4. 2015 – 1 ex., R. Holiš, 21. 10. 2017 – 2 ex., D. Štěpánek, 22. 7. 2018 – 1 juv., Z. Němeček, 1. – 13. 8. 2018 – 1 ex., Z. Němeček aj., 8. 9. 2018 – 1 ex., J. Lehký, 7. 5. 2019 – 2 ex., P. Pavlík, 2. a 31. 8. 2020 – 1 ex., K. Čihák, L. Šrámek, 17. – 22. 11. 2020 – 1 ex., T. Grim. Nelze vyloučit hnízdění 1 páru.

Chřástal kropenatý, *Porzana porzana.*

Janda (*1906*) zmiňuje pozorování rodinky v roce 1894.

Chřástal malý, *Zapornia parva*

Vzácně pozorován: 3. 5. 1983 – 1 M v toku, I. Růžička, 19. 8. – 27. 9. 2017 – 1 – 2 ex., A. Goebel aj., 30. 4. 2018 – 1 ex, 12. 7. – 28. 9. 2018 – 1 juv., 24. 7. 2018 – 3 juv., 3. 6. 2019 – 1 volající, J. Šafránek, Z. Němeček aj., 20. 6. 2020 – 1 ex., R. Holiš. Vzhledem k údajům z posledních let není vyloučeno hnízdění.

Jeřáb popelavý, *Grus grus*

Výjimečně na tahu: 24. 4. 1955 pozorovány 3 ex. na přeletu, V. Kozák.

Pisila čáponohá, *Himantopus himantopus*

Výjimečně zalétla: 1. 5. 2020 – 1 ex., Z. Němeček

Čejka chocholatá, *Vanellus vanellus*

Vzácně zalétá, díky vodní hladině většinou jen na přeletu: maximum 17. 11. 1998 – 30 ex.,

27. 3. 2007 – 1 ex., 3. 5. 2015 – 1 ex., J. Růžičková, 16. 3. 2016 – 2 ex., J. Šafránek, 3. 3. 2019 – 12 ex., R. Holiš, 15. 3. 2020 – 1 ex., 19. 4. 2020 – 6 ex., 22. 4. 2020 – 3 ex., 7. 6. 2020 – 1 ex., R. Holiš.

Kulík říční, *Charadrius dubius*

Vzácně zjištěn v hnízdní době: 1. 6. 1992 – 4 ex. na vypuštěném malém rybníčku, na jarním tahu 4. 5. 2016 – 3 ex., v roce 2020 pozoroval R. Holiš 15. 3. 2020 – 1 ex., 19. 4. 2020 – 6 ex. a 19. 4. 2020 – 3 ex.

Bekasina otavní, *Gallinago gallinago*

Vzácně se vyskytla na tahu: 27. 10. 2006 – 1ex.

Jespák obecný, *Calidris alpina*

Vzácně zjištěn na jarním i podzimním tahu: 27. 9. 1985 – 4 ex., 19. – 22. 4. 2020 – 1 ex., R. Holiš.

Jespák bojovný, *Philomachus pugnax*

Vzácně na jarním tahu: 14. – 16. 3. 2016 – 1M, 17. – 19. 4. 2020 – 6 ex.

Pisík obecný, *Actitis hypoleucos*

Nehojně na jarním i podzimním tahu: nejčasnější datum 30. 3. 2017, 7 × ve IV, 8 × v V., 2 × v VII. 2 × v VIII. Výjimečně v hnízdní době: 20. 6. 2020 – 1 ex. Vyskytuje se jednotlivě, jen dvakrát pozorováni 2 ptáci pospolu.

Vodouš kropenatý, *Tringa ochropus*

Zjištěn na jarním tahu, poprvé v r. 2013, celkově 6 × v III., 1 × v IV. Vyskytuje se jednotlivě, jen 12. 3. 2020 pozorovány 4 ex., Z. Němeček.

Vodouš bahenní, *Tringa glareola*

Zjišťován vzácně na jarním a jednou letním tahu: 30. 4. 2012 – 2 ex., 23. 3. 2016 – 4 ex., M. Tomešek, 14. 7. 2017 – 2 ex., 19. 4. 2020 – 16 ex., R. Holiš, 22. 4. 2020 – 25 ex., R. Holiš.

Vodouš šedý, *Tringa nebularia*

Zjišťován vzácně na tahu v posledních letech:

4. 5. 2016, 1 ex., 13. 4. 2019, 3 ex., 22. 4. 2020, 1 ex., 1. 5. 2020, 2 ex.

Vodouš tmavý, *Tringa erythropus*

Vzácně na jarním tahu: 29. 4. 2018, 1 ex. na přeletu.

Vodouš rudonohý, *Tringa totanus*

Vzácně na jarním tahu: 23. 3. 2013, 1 ex., 2. 4. 2018, 5 ex., P. Vojtěchovský, 18. 3. 2020, 3 ex.

Racek chechtavý, *Chroicocephalus ridibundus*

Podle literatury patřil již v předminulém století Zámecký rybník k největším hnízdištím tohoto druhu u nás. Přehled počtu párů v minulosti: 1888, 1000 (Zahradník 1888), 1893 až 1905, 10 tisíc (Janda 1902), 3000 (Čapek 1930), 1962 až 1965, 10 tisíc, 1981 – 2 až 3 tisíce (Sitko et al. 1983), 1983 až 1984, asi 1,4 – 1,6 tisíce, 1985, 950, 1000 párů, 1986, 1200 párů, 1987 až 1988, 1000 párů, 1992, asi 500, 700 párů (I. Růžička, P. Šálek, J. Šírek). V letech 1995 až 2007 hnízdilo pravidelně okolo 1200 až 1500 párů, v roce 2009 napočítáno v kolonii v IV. 1500 ex, v dubnu 2010–1800 ex. Pokles se tedy zastavil a snad došlo i k mírnému nárůstu počtu párů. Zajímavostí je zjištěné hnízdění na dřevinách (bez černý) na ostrůvcích, kde v letech 1992, 2002 hnízdilo nepravidelně 1–10 párů. Hnízdní kolonie čítala v letech 2015–2020 kolem 500–700 párů. Rok 2016: 1000 hnízdících ex., zjištěno 250 juv., rok 2017: 3000 hnízdících ptáků, zjištěno 120 juv., rok 2018: 1000 hnízdících ptáků, rok 2019: 800 hnízdících ptáků, rok 2020: 2000 hnízdících ptáků, při vyvádění mladých napočítáno 350 ad., 150 juv., kolonie se zcela přesunula na hlavní ostrov ve středu rybníka. Okraje rybníka s rákosinami nejsou jako hnízdiště využívány. Došlo tedy v období 2010–2020 k dalšímu poklesu počtu párů. Brzy po vyvedení mláďat rackové rybník opouštějí, při podzimním výlovu rybníka se jich na bahně zdržují desítky, max. 100 ex. dne 18. 10. 2017, D. Štěpánek. V zimním období jen vzácně, např. 23. 12. 2007, 2 ex.

Racek bouřní, *Larus canus*

Téměř pravidelně se vyskytuje na jarním i podzimním tahu. Na jaře zjištěn mezi 16. 2. – 28. 4. v počtu do 6 ex., na podzim od 6. 10. do 22. 12. s maximem 65 ex., pozorovaných 18. 10. 1996.

Racek černohlavý, *Larus melanocephalus*

Poprvé zjištěn jako hnízdící v roce 2001 – 15. 7. pozorován 1 ad. se 2 juv., od té doby zjištěn každoročně s tím, že vyhnízdil i v roce 2003. V dalších letech se jednalo o ad. ptáky, ale hnízdění již nebylo prokázáno. 9. 7. 2007

byl zjištěn 1 juv. Některé indicie naznačují, že mohlo jít i o hnízdění smíšeného páru s rackem chechtavým. Pozorování spadají do období 25. 3. – 11. 7. V roce 2008 byli pozorováni 22. 3. 2008 – 2 ad., 23. 3. 2008 – 1 ad., 29. 3. 2008 – tok 1páru, 19. 6. 2008 – 2 ad., 2 juv. V roce 2009 byli pozorováni 25. 3. – 1 ad. a 2. 4. – 3 ad., 18. 4. – 2 ad. a 1 pravděpodobný hybrid s r. chechtavým, 25. 4. – 3 ad. Po roce 2010 byla situace podle let následující: 2010 – pozorováno až 5 ad. (28. 3. a 10. 4., J. Šafránek, J. Šírek), 5. 6. – 1 ad., A. Goebel, hnízdění nezjištěno, v roce 2011 nezjištěn, 2012: 1 pár a 2 juv., 2013: pozorováni až 3 ad. do 6. 6., hnízdění nezjištěno, 2014: 1–4 ad. pozorováni do 14. 5., hnízdění nezjištěno, 2015: do poloviny VI. pozorováni 2 ad., 2016: 2 páry s 2 juv., 2017: 1 pár a 3 juv., 2018: 2 – 3 ad. ptáci s 1 pull., 2019: 1 pár s 1 juv., 2020 – zdržují se až 3 ad., nehnízdí.

Přílet nejčasněji zjištěn 5. 3. 2019, na jaře se zastaví na tahu až 8 ad. (5. 4. 2016), vysoké počty byly zjištěny při nocování v roce 2016: 1. 7. – 10 ad s min. 5 juv., 7. 7. – 3 ad. s 7 juv. Během VII. mizí s odletem racků chechtavých.

Racek malý, *Hydrocoloeus minutus*

Téměř pravidelně na jarním tahu, nejčasnější výskyt 12. 4. 2001 – 1 ex., maximum 23. 4. 2018 – 40 ex., D. Štěpánek a 7. 5. 2016 – 40 ex. Tahové období je velmi krátké, jen něco přes měsíc: poslední zaznamenáni 21. 5. 2017 – 2 ex., R. Holiš.

Racek žlutonohý, *Larus fuscus*

Vzácně na jarním i podzimním tahu: 30. 10. a 4. 11. 2005 – 1 juv. ex., 16. 11. 2010 – 1 juv., 25. 3. 2009 – 1 ad., 17. 3. 2015 – 1 ad., 12. 3. 2016 – 1 ad., 18. 3. 2019 – 1 ad., 18. 3. 2020 – 1 ad.

Racek bělohlavý, *Larus cachinnans*

Pozorován až od roku 2001 v souvislosti se zvyšováním počtu na okolních velkých rybnících. Zjištěn více než 50 ×, na jaře hlavně od II. do V., na podzim mezi 22. 10. – 16. 11. s maximem 3. 11. 2008 – 82 ex., poslední jedinec ještě 7. 1. 2005.

Racek stříbřitý, *Larus argentatus*

Vzácně na jarním tahu: 12. 3. 2016 pozorováni 4 imm. ptáci.

Racek středomořský, *Larus michahellis*

Vzácně zjištěn v letním období: 12. 6. 2013 – 1 imm., 11. 7. 2015 – 4 juv., A. Goebel.

Rybák obecný, *Sterna hirundo*

Poprvé zjištěn 15. 7. 2002 – 1 ad., v dalších letech pozorován relativně často, zejména v hnízdní době, kdy ptáci z Tovačovských jezer a možná i z Hulínské pískovny zalétají lovit potravu. Pozorován v období 30. 4. – 11. 8. v počtu 1–10 ex.

Rybák bahenní, *Chlidonias hybrida*

Vzácně na jarním tahu: 7. – 8. 5. 2016 – 1 ex., 28. 5. 2016 – 3 ex., R. Holiš, 26. 5. 2018 – 2 ex., J. Šafránek, J. Barták.

Rybák černý, *Chlidonias niger*

Nepravidelně se objevuje na jarním tahu, který je jako u racka malého velmi krátký a probíhá zhruba ve stejnou dobu. Poprvé zaznamenán přílet 13. 4. 2005 – 1 ex., jarní tah končí do konce V., max. počet – 30. 4. 2016 – 30 ex. a 7. 5. 2016 – 64 ex., O. Boháč. V létě a na podzim je vzácný: 18. 7. 2018 – 6 ex., D. Štěpánek, 31. 7. 2010 – 1 ex., 21. 8. 2013 – 2 ex., J. Novák, 21. 8. 2018 – 1 ex. a 27. 8. 2019 – 1 ex.

Rybák bělokřídlý, *Chlidonias leucopterus*

Vzácný zatoulanec: 20. 5. 1946 střelen 1 ex., doklad je ve sbírkách Ornis Přerov (Sitko 1979) V současné době vzácně na jarním tahu a v létě: 10. 7. 2013 – 2 ex., J. Novák, 21. 5. 2015 – 10 ex., 29. 4. 2018 – 7 ex., R. Holiš.

Ledňáček říční, *Alcedo atthis*

Pravidelně zalétají z nedalekých hnízdišť na Malé Bečvě lovit po celý rok 1 – 2 ex., maximum 19. 10. 2003 – 3 ex.

Cvrčilka slavíková, *Locustella luscinioides*

Hnízdní výskyt od roku 2010: 18. – 19. 4. 2010 – 1 zp., poté každoročně zjištěni 1–2 zpívající M, často až do počátku VII. V roce 2020 zpíval po celou hnízdní sezónu 1M.

Cvrčilka říční, *Locustella fluviatilis*

Vzácně zaznamenán zpěv 1 M dne 13. 5. 2007, zřejmě táhnoucího ptáka.

Rákosník obecný, *Acrocephalus scirpaceus*

Pravidelně hnízdící pták, Kozák in litt. jej v roce 1953 uvádí jako nejhojnějšího rákosníka. Pravidelně každoročně hnízdí s maximem 8 hnízdících párů v r. 1994. Od té doby hnízdí 2 páry, v roce 2007 zaznamenán 1 pár. Nejčasnější přílet zaznamenán 17. 4. 2020.

Rákosník velký, *Acrocephalus arundinaceus*

Pravidelně hnízdí. V 80. letech minulého století hnízdily každoročně 1–3 páry. Maximum bylo zjišťováno počátkem 90. let – 1992 a 1993 po 8 párech, od té doby stav poklesl na 3–4 páry v letech 1994–1998. V posledních letech hnízdí 1–2 páry. V letech 2006 a 2020 hnízdily 2 páry. První přílet zjištěn velmi brzy na tento druh, již 15. 4. 2002 – 1 M. Zcela mimořádný je přílet již 23. 3. 2016 M. Tomešek. Vysoký počet 10 zpívajících samců zjistil 7. 6. 2017 I. Prášil, 17. 6. dokonce napočítal 15 zp. M V. Danzmajer.

Rákosník zpěvný, *Acrocephalus palustris*

Zřejmě nepravidelně hnízdící druh, poprvé zjištěn v roce 1982 – 1 zpívající M v VI., dále v letech 2004 a 2007, kdy byli zaznamenáni 1, resp. 2 M. V posledních letech zaznamenáván vzácně: 24. 5. 2015 – 2 ex., 21. 5. 2017 – 2 ex., 13. 6. 2020 – 1 ex., I. Uřinovský.

Rákosník proužkovaný, *Acrocephalus schoenobaenus*

Nepravidelně se vyskytuje a hnízdí. Poprvé zaznamenán v roce 1982 – 3. 5. zpíval 1 M. V letech 1984, 1986 a 1988 zpíval v hnízdní době 1 M, v V. 1993 dva zpívající M. Nejčasnější přílet zaznamenán 1. 4. 2014, hnízdí 2 – 3 páry.

Kozák, in litt. udává pozorování 3 ex. z 18. 5. 1963.

Strnad rákosní, *Emberiza schoeniclus*

Nepravidelně zjištěn v hnízdní době. V roce 1995 vyhnízdil 1 pár. Ve IV. 1997 pozorovány 3 ex., ve IV. 1998 1 M a v roce 2002 pozorovány ve IV. 2 páry. V současné době hnízdí 2–3 páry. Na tahu se může objevit více ptáků, např. 30. 3. 2019 až 15 ex., L. Brezniak.

Konipas bílý, *Motacilla alba*

Pravidelně protahuje, hnízdí v okolních zahradách a na okraji lesa (stavby). Maximálně zjištěno na jaře 23. 3. 2013, 30 ex. a 8. 4. 2016, 20 ex., na podzim 15. 10. 1989, 8 ex. První přílet 29. 2. 2020, J. Novák, mizí do konce X.

Konipas horský, *Motacilla cinerea*

Vzácně zaznamenán na jarním tahu: 16. 4. 2005 zpívající M s teritoriálním chováním, 15. 4. 2006, 1 ex., 23. – 25. 3. 2009, 1 ex., 2. 4. 2009, teritoriální chování a zpěv 1 M u rybářské chatky, 5. 4. 2016, 2 ex., 20. 3. 2017, 2 ex.

Konipas luční, *Motacilla flava*

Vzácně zjištěn na jarním tahu: 13. 5. 1957, V. Kozák, 19. 4. 1989, 4 ex. a 16. 4. 1996, 4 ex., 8. 4. 2016, 4 ex.

Slavík obecný, *Luscinia megarhynchos*

Poprvé zaznamenán zpívající M dne 22. 4. 1992, v současné době jsou zjišťováni zp. M v počtu až 6 ptáků (30. 4. 2014), první přílet zaznamenán 21. 4. 2019, zpívají až do poslední dekády VI. (21. 6.), hnízdí 1–2 páry.

Slavík tmavý, *Luscinia luscinia*

Vzácně na jarním tahu: 9. 5. 2019 zpíval 1M.

Slavík modráček, *Luscinia svecica*

Vzácně na jarním tahu: 2. 4. 2018 pozorován 1 ex., P. Jašek, I. Prášil.

Sýkořice vousatá, *Panurus biarmicus*

Výjimečně zjištěna: 17. 11. 2001 se zdržovalo v rákosinách asi 15 ex., J. Šírek, 30. 3. 2019, 1 ex., L. Brezniak.

Moudivláček lužní, *Remiz pendulinus*

Nepravidelně hnízdil na přelomu 80. a 90. let minulého století. V roce 1993 a 1994 2 páry, 7. 4. 1995 pozorováno 15 ex., 11. 4. 2008, 2 ex.

Vlaštovka obecná, *Hirundo rustica*

Při jarním tahu nebo při ochlazení v hnízdní době využívají až stovky ptáků hladinu k lovu hmyzu, maximum 3. 5. 2013, 700 ex. Před odletem je rákosina na ostrůvku rybníka využívána jako nocoviště, maximálně bylo zjištěno 700 ex., P. Jalůvková

Jiřička obecná, *Delichon urbica*

Stejně jako vlaštovky, využívají hladinu rybníka k lovu početně při ochlazení, zejména při jarním tahu, max. zjištěno 200 ex. 3. 5. 2013, na podzim 400 ex. 3. 9. 2017.

Břehule říční, *Riparia riparia*

Společně s vlaštovkami a jiřičkami zejména při ochlazení loví nad hladinou desítky ptáků, maximum 3. 5. 2013 – 100 ex.

Přehled druhů zalétlých z okolních biotopů, bez zjevné ekologické vazby k ekosystému rybníka:

(poznámky k výskytu jen u významnějších druhů, ostatní nepravidelně zalétají)

Káně lesní, *Buteo buteo*

Včelojed lesní, *Pernis apivorus*

hnízdí v okolních lužních lesích, občas zalétá nad rybník

Krahujec obecný, *Accipiter nisus*

totéž co u včelojeda, na přeletu i v mimohnízdní době

Žluna šedá, *Picus canus*

výskyt v roce 1988 a 1995

Žluna zelená, *Picus viridis*
Strakapoud velký, *Dendrocopos major*
Strakapoud prostřední, *Leiopicus medius*
Strakapoud jižní, *Dendrocopos syriacus*

zjištěn 18. 10. 1995

Strakapoud malý, *Dryobates minor*
Datel černý, *Dryocopus martius*
Dudek chocholatý, *Upupa epops*

vzácně pozorován na jarním tahu: 31. 3. 2001, 1 ex., J. Šírek, 2. 4. 2018, 1 ex., J. Šafránek aj., 29. 4. 2019, 1 ex., J. Šírek, 4. 5. 2019, 1 ex., V. Hajer.

Kalous ušatý, *Asio otus*

vyhnízdil v nedaleké zahradě v r. 1995

Kukačka obecná, *Cuculus canorus*
Holub hřivnáč, *Columba palumbus*
Hrdlička zahradní, *Streptopelia decaocto*
Hrdlička divoká, *Streptopelia turtur*
Rorýs obecný, *Apus apus*

Lejsek černohlavý, *Ficedula hypoleuca*

zjištěn na tahu 23. 4. 1997, 1 M

Lejsek bělokrký, *Ficedula albicollis* –

hnízdění 1 páru v roce 2020

Lejsek šedý, *Muscicapa striata*
Drozd zpěvný, *Turdus philomelos*
Kos černý, *Turdus merula*
Rehek domácí, *Phoenicurus ochruros*

Rehek zahradní, *Phoenicurus phoenicurus*

1 pár vyhnízdil v blízkém parku v roce 1982 a v letech 2015–2019

Drozd brávník, *Turdus viscivorus*
Červenka obecná, *Erithacus rubecula*
Pěvuška modrá, *Prunella modularis*
Střízlík obecný, *Troglodytes troglodytes*
Sýkora koňadra, *Parus major*
Sýkora modřinka, *Cyanistes caeruleus*
Sýkora babka, *Poecile palustris*
Mlynařík dlouhoocasý, *Aegithalos caudatus*

Ťuhýk obecný, *Lanius collurio*

1 pár vyhnízdil v blízké zahradě v roce 1993 a v r. 2000 – vyvedeni 4 pull., v roce 2020 vyvedeni 2 juv.

Špaček obecný, *Sturnus vulgaris*

Žluva hajní, *Oriolus oriolus,*

v porostech okolo tybníka hnízdí 1–2 páry

Brhlík lesní, *Sitta europaea*

Pěnice vlašská, *Sylvia nisoria,*

18. 5. 1963 pozorován 1 ex., Kozák, in litt.

Pěnice černohlavá, *Sylvia atricapilla*

Budníček menší, *Phylloscopus collybita*

Budníček zelený, *Phylloscopus trochiloides*,

1 vábící ex. pozorován 10. 5. 1986 na topolech u břehu rybníka, J. Šírek, akceptováno FK ČSO, č. 16/92.

Vrána šedá, *Corvus corone*
Havran polní, *Corvus frugilegos*
Kavka obecná, *Corvus monedula*

Krkavec velký, *Corvus corax*

občas přelétá z hnízdiště v lužním lese

Sojka obecná, *Garrulus glandarius*
Straka obecná, *Pica pica*

Pěnkava obecná, *Fringilla coelebs*
Stehlík obecný, *Carduelis carduelis*
Zvonek zelený, *Chloris chloris*
Zvonohlík zahradní, *Serinus serinus*
Čížek lesní, *Spinus spinus*
Dlask tlustozobý, *Coccothraustes coccothraustes*
Strnad obecný, *Emberiza citrinella*
Vrabec domácí, *Passer domesticus*
Vrabec polní, *Passer montanus*

Souhrn

V letech 1980–2020 jsem prováděl pravidelný ornitologický průzkum lokality Zámecký rybník v Chropyni. Zároveň jsem shrnul publikované i nepublikované údaje o výskytu ptáků na lokalitě od konce 19. století. Rybník je cennou lokalitou z pohledu hnízdění významných druhů v regionálním i celorepublikovém kontextu. Poprvé na území České republiky zde hnízdila labuť zpěvná, je zřejmě posledním hnízdištěm potápky černokrké na střední Moravě a možná i Moravě jako takové. Je jedním z mála hnízdišť zrzohlávky rudozobé mimo jižní Moravu. Významná je kolonie racka chechtavého, jedna z největších na Moravě i v ČR. Nepravidelně hnízdí moták pochop a racek černohlavý, k pravidelně hnízdícím druhům patří potápka malá, bukáček malý, rákosník velký. O pravděpodobném či možném hnízdění svědčí výskyt chřástala vodního, chřástala malého, cvrčilky slavíkové. Lokalita je i tahovou zastávkou některých vzácných druhů migrantů, např. čírky obecné a modré, lžičáka pestrého, poláka malého, potápky rudokrké, volavky bílé, kvakoše nočního, orlovce říčního, rybáků rodu *Chlidonias*, racka malého či racka žlutonohého.

Literatura

Coufalík J. 1983: Státní přírodní rezervace Chropyňský rybník. Zpravodaj Muzea Kroměřížska, 1983/1: 45–49.

Čapek V. 1930: Ptactvo župy olomoucké. Ornithologická pozorování. Vlastivěda střední a severní Moravy. Svazek I.: 398–431. Kroměříž.

Ginter F. 1963: Z Chropyně a okolí. Zprávy MOS 1963: 44–45.

Hachler E. M. 1959: O výskytu berneška bělolící *(Branta leucopsis)* na Moravě. *Sylvia* 16: 283–284.

Janda J. 1902: Atlas ptactva středoevropského se zvláštním zřetelem k druhům domácím. Nakl. I. L.Kober. 208 str.

Janda J. 1906: Ptactvo okolí kroměřížského. Čas. Morav. mus. zems. 6: 1–66.

Kašpar R. 1886: O některých druzích ptáků jižto na Moravě pořídku se vyskytují. Čas. Vlastivědného spolku muzejního v Olomouci 3: 12–19.

Kašpar R. 1889: Ptactvo moravské. Čas. Vlastivědného spolku muzejního v Olomouci 6: 20–26.

Kočvara R. 2007: Zoologický průzkum v NPP Chropyňský rybník (batrachologický, herpetologický, ornitologický, mamaliologický). Ms., depon. in AOPK ČR.

Láznička V. 1989: Státní přírodní rezervace Chropyňský rybník. In: Ochrana zoogenofondu v jihomoravském kraji, Sborník referátů, Brno.

Martiško J. et al. 1994: Hnízdní rozšíření ptáků I. Jihomoravský region, Nepěvci. Moravské zemské muzeum Brno. 240 s.

Sitko J. 1979: Seznam dermoplastických preparátů, kožek a prsních kostí ze sbírek Moravské ornitologické stanice v Přerově. Zprávy MOS 37: 9–36.

Sitko J., Dvorský M., Dvorská J. 1983: Ptactvo Kroměřížska. Zprávy MOS 41:19–86.

Šafránek J., Fojtík M., Šírek J. 2009: Labuť černá *(Cygnus atratus)* na střední Moravě v roce 2008. Zprávy MOS 67:74

Šafránek J. 2017: První hnízdění labutě zpěvné u nás. Ptačí svět 4/2017: 8.

Šírek J. 2018: První hnízdění labutě zpěvné *(Cygnus cygnus)* v České republice. Sylvia 54: 63–68.

Zahradník J. 1888: Ornitologické poznámky z okolí Kroměřížského. Časopis Vlast. spolku mus. v Olomouci 5: 22–26.